

3

Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze

Zośka (*1921 †1943), Alek (*1920 †1943) i Rudy (*1921 †1943) byli harcerzami z Szarych Szeregów, uczestniczyli w akcji pod Arsenałem.

NA CO BĘDĘ ZWRACAĆ UWAGĘ:

- jak okupanci postępowali wobec Polaków w czasie II wojny światowej,
- w jaki sposób Polacy bronili się przed prześladowaniami okupantów,
- kim byli Alek, Rudy i Zośka.

■ Wybuch II wojny światowej

Tadeusz Zawadzki, Maciej Aleksy Dawidowski i Jan Bytnar urodzili się niedługo po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Byli bliskimi przyjaciółmi i uczniami jednego z warszawskich liceów. Latem 1939 roku cieszyli się ze zdanej matury i planowali dalszą naukę. Niestety, wydarzenia historyczne całkowicie zmieniły ich życie.

W dniu **1 września 1939 roku** Niemcy bez ostrzeżenia zaatakowały Polskę. W ten sposób rozpoczęła się **II wojna światowa**. Kilkanaście dni później przeciwko Rzeczypospolitej wystąpił także Związek Sowiecki. Wobec olbrzymiej przewagi obu wrogów polska armia po miesiącu walk została pokonana. Najeźdźcy podzielili terytorium Polski między siebie i rozpoczęli jej **okupację**.

Niemieccy żołnierze wylamują szlaban na polskiej granicy w pobliżu Sopotu. Zdjęcie symbolizuje rozpoczęcie wojny Niemiec z Polską. Dziś wiemy, że wydarzenie to zostało wyreżyserowane na potrzeby niemieckiej kroniki filmowej.

Okupacja – podbicie terytorium innego państwa i ustanowienie tam własnych rządów.

■ Polska pod okupacją

Okres okupacji był niezwykle trudny dla Polaków. Niemcy i Rosjanie odbierali Polakom ich majątki, przez co wielu z nich cierpiało głód. Okupanci dokonywali też masowych egzekucji, w których zginęły tysiące osób. Wśród zamordowanych byli najlepiej wykształceni i najaktywniejsi przedstawiciele polskiego narodu – politycy, prawnicy, lekarze, nauczyciele, duchowni oraz oficerowie Wojska Polskiego.

Łapanki, czyli masowe aresztowania przypadkowych przechodniów, były organizowane przez Niemców na ulicach polskich miast. Aresztowanych wywożono w głąb Niemiec, gdzie byli zmuszani do pracy, między innymi w niemieckich fabrykach.

Zburzenie pomnika Adama Mickiewicza w Krakowie było jednym z przejawów niszczenia polskiej kultury przez Niemców. Dziesięć lat po zakończeniu II wojny światowej Polacy odbudowali pomnik, który można podziwiać do dziś.

? W jaki sposób okupanci prześladowali Polaków?

■ Armia Krajowa i Szare Szeregi

Mimo okrucieństw okupantów Polacy nie pogodzili się z klęską. Zakładali tajne organizacje, w których przygotowywali się do walki. Najliczniejszą z nich była **Armia Krajowa** (w skrócie: **AK**). Była to armia polska działająca w ukryciu przed okupantami. Jej członkowie potajemnie gromadzili broń i organizowali szkolenia wojskowe. Ponadto zbierali informacje na temat sił wroga. Dane wysyłano do państw walczących z Niemcami, głównie do Wielkiej Brytanii.

Do walki z okupantami chętnie włączali się również młodzi ludzie, zwłaszcza harcerze. Harcerstwo współpracujące z AK działało w ukryciu i używało nazwy **Szare Szeregi**. Do organizacji tej należeli także: Tadeusz Zawadzki, Maciej Aleksy Dawidowski i Jan Bytnar. Musieli przybrać pseudonimy, żeby zmylić niemiecką policję, która starała się ich aresztować. Tadeusz Zawadzki używał pseudonimu **Zośka**, Maciej Aleksy Dawidowski – **Alek**, a Jan Bytnar – **Rudy**.

Znak Polski Walczącej, zwany kotwicą, był malowany potajemnie przez członków Szarych Szeregów. Harcerze pisali też na murach polskie hasła, zrywali niemieckie flagi i wieszali polskie.